

Trajnostno poročilo Žirovnica 2023

V letu 2023 smo v Žirovnici nadaljevali pot trajnostnega razvoja, ki temelji na prizadevanju za odgovorno upravljanje prostora, kulturne dediščine in turističnega obiska. Že v začetku leta smo prejeli prestižni srebrni znak Slovenia Green Destination, ki pomeni pomembno potrditev našega dela, hkrati pa je to za nas zaveza, da trajnostne smernice še naprej vnašamo v vsakdanje delovanje občine, Zavoda za turizem in kulturo Žirovnica ter vseh lokalnih partnerjev. Znak je rezultat sistematičnega upravljanja, premišljenega razvoja turistične ponudbe ter vključevanja lokalne skupnosti v oblikovanje in ohranjanje avtentične identitete Žirovnice.

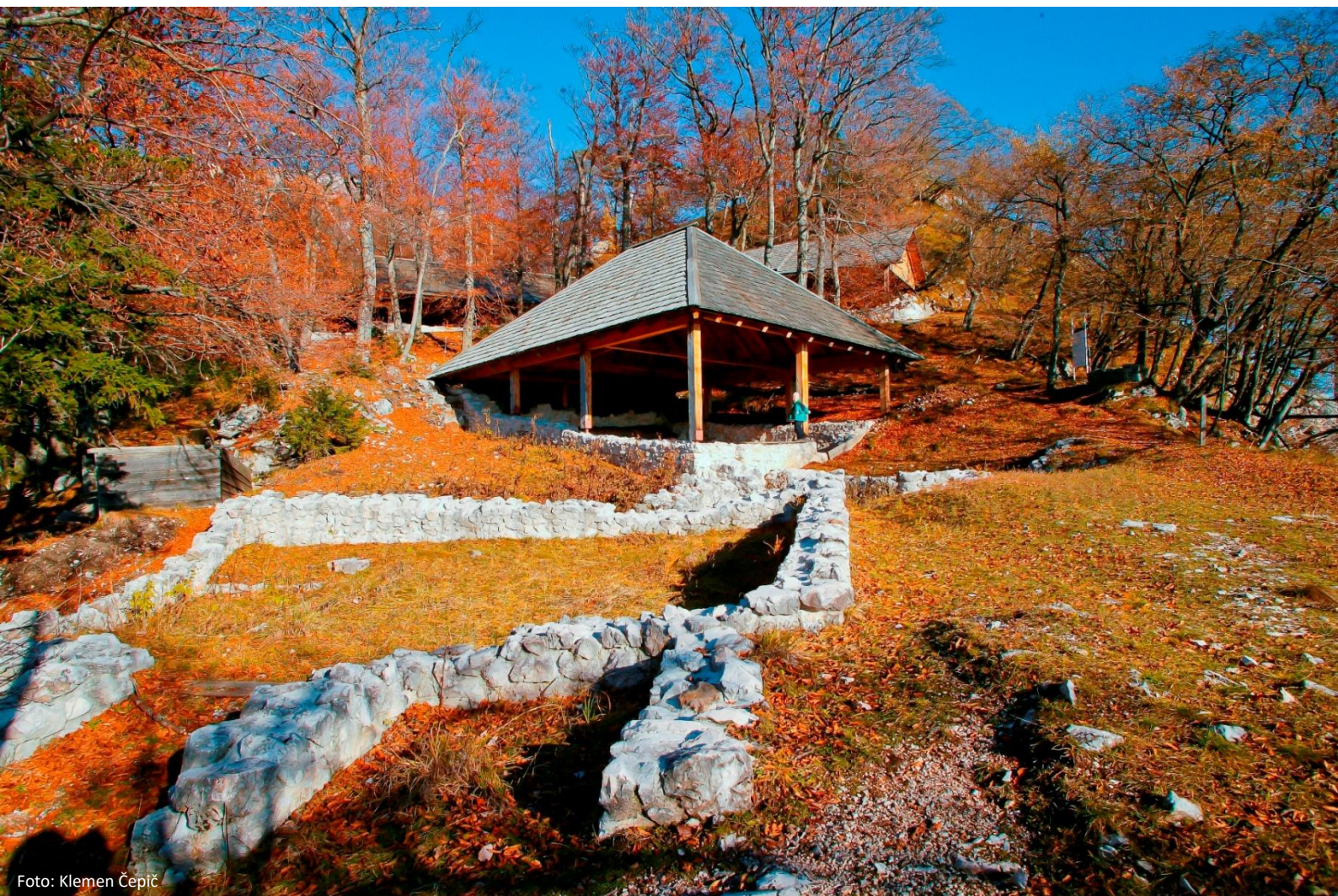

Foto: Klemen Čepić

Vizija in cilji razvoja

Naša dediščina je naš ponos! Zavedamo se naravne in kulturne dediščine Žirovnice in smo ponosni nanjo. Prizadevamo si za to, da jo negujemo, ohranjamo, promoviramo in srčno izrekamo dobrodošlico vsem obiskovalcem, ki si želijo spoznati naše naravne in kulturne lepote. V skladu z vizijo, ki izpostavlja preudarno ohranjanje kulturne in naravne dediščine, in cilji, ki stremijo k trajnostnemu razvoju ključnih destinacijskih prednosti, kulturnih vsebin in naravnih znamenitosti, se usmeritev nadaljnega razvoja destinacije Žirovnica osredotoča na tri temeljna področja:

- trajnostni – odgovorni turizem,
- kulturni turizem,
- aktivni turizem.

Ukrepi izvedeni v letu 2023, ki sledijo smernicam trajnostnega razvoja Žirovnice

V okviru Akcijskega načrta trajnostnega turizma smo v letu 2023 izvedli večino načrtovanih ukrepov. Poseben poudarek je bil namenjen krepitvi **izobraževanja zelene ekipe**, nadgradnji turistične infrastrukture ter urejanju prostora na način, ki zmanjšuje obremenitve okolja in izboljšuje kakovost bivanja prebivalcev.

Postavljene so bile **nove informacijske table v Završnici, Vrbi in ob muzejskih hišah**, prenovljene so bile točke na Poti kulturne dediščine, urejeni sta bili **novi nadstrešnici na avtobusnih postajališčih** ter dodatna stojala za kolesa. Pripravljene so bile **smernice za primerno vedenje obiskovalcev**, ki so vključene v tiskano in digitalno komuniciranje, s čimer si prizadevamo za bolj ozaveščen odnos gostov do prostora in dediščine, ki ju obiskujejo.

Pomemben del trajnostnega delovanja ostaja skrb za kulturno dediščino. V letu 2023 smo nadaljevali aktivnosti v okviru **projekta Živa dediščina**, v sklopu katerega smo s postavitvijo ulične opreme, informativnih tabel in zasaditvijo avtohtonih dreves izboljšali štiri izbrane točke Poti kulturne dediščine. Hkrati smo **posodobili interpretativne vsebine**: pripravili smo 3D virtualne predstavitev Prešernove in Finžgarjeve rojstne hiše ter prevode razstav v muzejskih hišah, s čimer smo vsebine približali širšemu krogu obiskovalcev in omogočili bolj poglobljeno razumevanje kulturnega okolja, v katerem živimo.

Zavod je **upravljavec treh spomenikov državnega pomena** – Prešernove in Finžgarjeve rojstne hiše ter vaške lipe v Vrbi ter **dveh spomenikov lokalnega pomena** – Čopove rojstne hiše, in Janševega čebelnjaka, prav tako je tudi upravljavec tematske pešpoti Pot kulturne dediščine Žirovnica. V sklopu upravljanja skrbimo za **promocijo spomenikov, vzdrževanje poti in spomenikov, usmerjanje obiskovalcev in ozaveščanje** zainteresirane javnosti o **pomenu kulturne dediščine**.

V sklopu upravljanja skrbimo tudi za investicijsko vzdrževanje spomenikov, ki je v letu 2023 obsegalo:

- Pripravo obsežnega projekta za ureditev okolice vaške lipe v Vrbi in sanacijo lipe.
- Pripravo projekta (v sodelovanju z Občino Žirovnica) za ureditev vstopne točke Doslovče. Sodelovali smo pri turističnem delu projekta.
- Pripravo idejne zasnove za preureditev skednja pri Finžgarjevi rojstni hiši z namenom, da bi bil ta primeren za izvajanje delavnic v zimskem času.

Organizirali smo tudi **srečanje upravljavcev muzejskih hiš** v Čopovi rojstni hiši. Namenjeno je bilo povezovanju, druženju, izmenjavi idej in izkušenj ter razmisleku o prihodnjih skupnih projektih. Udeleženci so lahko prisluhnili tudi predavanju na temo konservatorstva v hišah.

Največji dogodki so tudi v letu 2023 temeljili **na načelih trajnosti in spoštovanja lokalne skupnosti**. Na tradicionalnem Pohodu po Poti kulturne dediščine smo **obiskovalce spodbujali k zmanjševanju odpadkov**, kar smo podprli z brezplačno ponudbo čaja za tiste, ki so prinesli lastne lončke. Prav tako smo s skupno akcijo s Slovenskimi železnicami obiskovalce povabili naj nas obišejo

z vlakom. Na prireditvah **sodelujemo z lokalnimi ponudniki** in vse potekajo brez plastike za enkratno uporabo.

Pomemben del trajnostnega delovanja je povezovanje s turističnimi ponudniki, za katere smo v letu 2023 izvedli več srečanj, izobraževanj ter predstavitev dobrih praks, med drugim tudi na področju podnebnih sprememb in trajnostne mobilnosti. **Lokalne ponudnike in lokalne izdelke promoviramo** in prodajamo njihove izdelke v spletni trgovini Žirovnica in v Čopovi rojstni hiši. Z lokalnimi ponudniki gostinskih storitev smo sodelovali in jih promovirali na različnih dogodkih, ki jih organiziramo.

Dodatna znanja na različnih področjih trajnostnega delovanja so zaposleni pridobivali v sklopu izobraževanj in študijske ture v okviru Konzorcija Slovenija Green, katerega članica je Žirovnica. Udeleževali smo se delavnic v sklopu **Biosfernega območja Julijskih Alp** in različnih mednarodnih konferenc, med drugim konference ICOM DEMHIST 2023.

V sodelovanju z lokalnimi društvi **skrbimo za redno vzdrževanje pohodniških in gorskokolesarskih poti**, uredili smo tudi pot od Vodostana do doline Završnice.

Žirovnica v letu 2023 ostaja destinacija, ki ceni svojo dediščino, naravne danosti in lokalno skupnost. Trajnostno delovanje se odraža v številnih vsakodnevnih procesih, prenovah infrastrukture, premišljenem upravljanju kulturnih objektov in v tem, da prireditve privabljajo obiskovalce, obenem pa negujejo identiteto prostora. Srebrni znak Slovenia Green ni le priznanje, temveč zaveza, da bomo tudi v prihodnje skrbno uresničevali načela odgovornega turizma in s sodelovanjem vseh deležnikov gradili Žirovnico kot zeleno, gostoljubno in navdihujočo destinacijo.

Obveščanje javnosti o trajnostnem delovanju:

- Obvestilo o srebrnem znaku Slovenia Green Destination (Facebook, 17. 2. 2023)
- Žirovnica dobitnica srebrnega znaka Slovenia Green (Novice Občine Žirovnica, 13. 4. 2023)
- (rtvslo.si, 30. 5. 2023)
- [Podelili 69 novih znakov Slovenia Green](#) (Radio Slovenija 1, 30. 5. 2023)
- [Tradicionalni zeleni dan slovenskega turizma](#) (Radio Triglav, 31. 5. 2023)
- [Destinacija Žirovnica je vstopila v zeleno shemo slovenskega turizma](#) (Radio Triglav, 9. 6. 2023)
- Urejanje doline Završnice in prometni režim v dolini (Novice Občine Žirovnica, junij 2023)
- Nadgradnja in osvežitev Poti kulturne dediščine Žirovnica (Novice Občine Žirovnica, junij 2023)
- Dežela dobrih zgodb – časopis za obiskovalce (Novice Občine Žirovnica, julij 2023)
- Turizem v času podnebnih sprememb (Times.si, 26. 10. 2023)
- V Žirovnici vse več obiskovalcev (Novice Občine Žirovnica, november 2023)
- Turizem in okolje (Novice Občine Žirovnica, november 2023)
- Kašarska tribuna idej (Pišemo vam, november 2023)